

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ ทัศนคติ และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ซึ่งจะเป็นการศึกษาการรับรู้ ทัศนคติ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อละครโทรทัศน์เรื่องนี้

แหล่งข้อมูลเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่เป็นสื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ เทปบันทึกละครชุด “เจ้ากรรมนายเวร” เทปบันทึกการสัมภาษณ์ทีมงานผู้สร้างละคร รวมถึงการสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปถึงความคิดเห็นที่มีต่อละครเรื่องนี้
2. ข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ หนังสือนวนิยายเรื่อง “เจ้ากรรมนายเวร” บทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหนังสือรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์และเอกสารทางวิชาการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหัวข้อการวิจัย
3. ข้อมูลจากบุคคล ได้แก่ ผู้ประพันธ์นวนิยาย ทีมผู้สร้างสรรค์ละคร ซึ่งจะเป็นการศึกษาถึงที่มา มูลเหตุจูงใจของการนำเสนอละครชุด “เจ้ากรรมนายเวร” รวมถึงกลยุทธ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดข้อมูล และความคาดหวังที่ต้องการให้ผู้ชมได้รับจากละครโทรทัศน์เรื่องนี้

แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้รับสาร ได้แก่ กลุ่มผู้ชมละคร โดยจะเป็นการศึกษาถึงการรับรู้ทัศนคติ ความพึงพอใจและการนำไปใช้ประโยชน์ จากการชมละครเรื่องนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 15 – 30 ปี

สำหรับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งจะเป็นนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มคนทำงาน ที่ได้ติดตามชมละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” เป็นประจำ คือ 10 – 15 ตอน

โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

เริ่มจากการศึกษาบทประพันธ์จากหนังสือนวนิยาย บทความสัมภาษณ์จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การชมละครโทรทัศน์ และบทสัมภาษณ์ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ในรายการต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดรวบยอด (Theme) และสาระของบทละครเพื่อใช้ในการเตรียมคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ทั้งผู้ผลิตละครโทรทัศน์ และกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ชม

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้กำกับละครโทรทัศน์

ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ผู้กำกับละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” ได้แก่ คุณสุพล วิเชียรฉาย เพื่อประกอบการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้รับสารทั้ง 32 คน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ผู้รับสาร (Receiver Analysis)

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว และเลือกผู้ที่ชมละครเรื่องนี้ทั้งเรื่อง หรือเกือบทั้งเรื่อง โดยกลุ่มของตัวอย่างแบ่งได้ ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มวัยรุ่นหญิง อายุ 15 – 22 ปี (อายุระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถึง ระดับอุดมศึกษา) จำนวน 8 คน
 - 1.2 กลุ่มวัยรุ่นชาย อายุ 15 – 22 ปี (อายุระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถึง ระดับอุดมศึกษา) จำนวน 8 คน
 - 1.3 กลุ่มวัยทำงานหญิง อายุ 23 – 30 ปี จำนวน 8 คน
 - 1.4 กลุ่มวัยทำงานชาย อายุ 23 – 30 ปี จำนวน 8 คน
2. เตรียมประเด็นคำถามซึ่งจะใช้ในการสัมภาษณ์ โดยจะแบ่งคำถามออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - การรับรู้ของผู้รับสารที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
 - ทศนคติของผู้รับสารที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
 - ความพึงพอใจของผู้รับสารที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
 - การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้รับสารที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
 - ทศนคติของผู้รับสารที่มีต่อการใช้กลยุทธ์สารบันเทิง (Edutainment) ผ่านละครโทรทัศน์
3. เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการสัมภาษณ์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้ผลิตละคร
2. แบบสัมภาษณ์รายบุคคลสำหรับผู้ชมละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
3. เครื่องบันทึกเทป
4. สมุดบันทึก

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีแนวทางดังนี้

1. นำวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำแนกเป็นประเด็น เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยตั้งคำถามย่อยเป็นแนวทาง
2. ศึกษาละครโทรทัศน์ และบทประพันธ์เรื่อง “เจ้ากรรมนายเวร” เพื่อปรับแนวคำถามให้เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษา
3. เรียงแนวคำถาม จากคำถามทั่วๆ ไป และง่ายต่อการเข้าใจ แล้วจึงเข้าสู่คำถามหลัก และอาจจะเพิ่มเติมคำถามเข้าไปซึ่งอาจจะเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน แต่เป็นเรื่องที่ปรากฏระหว่างการสัมภาษณ์

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิเทศศาสตร์ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำ และแก้ไขให้ได้มาซึ่งประเด็นหรือคำถามใดๆ ที่เหมาะสม และเที่ยงตรงตามเนื้อหาในการนำไปเก็บข้อมูลจริง จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามไปทดลองใช้กับผู้มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบการสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) คือ การสรุปโดยไม่มีการสร้างสมมติฐานไว้ก่อน แต่จะใช้ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อสรุปผลที่จะเกิดขึ้น

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยแบ่งประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ และหาประเด็นที่เด่นๆ มีน้ำหนักมาอธิบาย และมีเหตุผลสนับสนุน พร้อมกับยกตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ของผู้วิจัย โดยอิงข้อมูลประเภทเอกสาร รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

โดยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ประเด็นการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
2. ประเด็นทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
3. ประเด็นความพึงพอใจของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
4. ประเด็นการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”
5. ประเด็นทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อการใช้กลยุทธ์สารบบ์เชิงผ่านละครโทรทัศน์